

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanaestkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1.—, za vse ostale Din 16.—

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK II.

OKTOBER 1937

ŠTEV. 10

Mož beseda

Star slovenski običaj je, da si pri kupčiji udarimo v roke in tak dogovor drži, kot bi pribil. Če kupim na sejmu vole, pa čeprav jih samo zaram, niti v glavo mi ne pade, da bi od kupčije odstopil. Zavedam se, da je kupčija pred Bogom in pred ljudmi pravilno sklenjena. Prodajalec mora dobiti svoj denar in moja častna moška dolžnost je, kupnino čim prej plačati. Ako tega ne bi storil, bi me po pravici vsakdo smatral za figovca in prodajalec bi me po pravici izročil sodišču in eksekutorjem. Tak je namreč red in taka je pravica, da plačam pošteno, kar sem se zavezal plačati.

So pa plačila, ki bi se jim človek tako rad ognil. Tako plačilo je n. pr. davek. Davkoplačevalec navadno vidi le svojo obveznost, ni mu pa tako razvidno ono, kar od skupnosti, kateri plačuje davek, prejema. Tisto, kar prejema, se mu namreč zdi tako samo po sebi razumljivo, da se niti ne zaveda, da kaj prejema. Če država gradi ceste, regulira reke, ureja hudournike, vzdržuje narodno vojsko za obrambo pred sovražniki, ureja meddržavne trgovinske odnose, širi smisel za umnejše gospodarstvo, zboljšuje zdravstvene razmere itd., so to dajatve, ki jih prejemo od one skupnosti, kateri plačujemo davek. In ta davek smo dolžni plačevati, ker smo tisti hip, ko smo sprejeli državljanstvo, prevzeli tudi obveznost plačevanja davkov. Ker pa odmera davka ni odvisna od svobodnega neposrednega dogovora med državo in davkoplačevalcem, je seveda lahko davek tudi krivičen.

Cisto svojevrstne nazore pa imajo nekateri o plačevanju zavarovalnih premij. Tudi tu vidijo nekateri le ono, kar zavarovalnici plačajo, ne pa tudi onega, kar od zavarovalnice prejema. Ne čutijo one silne gmotne odgovornosti, ki jo neprestano nosi zavarovalnica napram zavarovaneemu. Ne čutijo pa tudi ne one povezanosti, ki daje zavarovalnici značaj izrazito socialne ustanove, ko namreč ob nastopu zavarovanega slučaja vsi pomagajo enemu.

Kaj bom plačeval! Deset in desetletja sem že zavarovan, pa nisem še ničesar dobil. Res je tako. A tega se moraš tudi zavedati, da je med tem zavarovalnica izplačala milijone in milijone onim, ki jih je zadela nesreča in so pogoreli, jih je obiskal vlomilec, se jim je pripetila nezgoda itd. Ali ne veš, da bi dan za dnem trkali na tvoja vrata pogoreli in drugi nesrečnejši in prosili ter celo zahtevali od tebe pomoči? In ali ne veš, da bi vse ono, kar bi nekako moral dati vbojajme, zneslo skupaj šeststo na leto mnogo več, kot pa znaša tvoja premija? Koliko zlorab bi se zgodilo, če bi taki nesrečnejši morali hoditi od hiše do hiše! Kdo naj pravilno presodi, če so res potrebni? Kdo naj daje gotovost, da bodo nabrana sredstva res pametno porabili? Tudi danes še pride ta ali oni k tebi, ker je pogorel in ni bil zavarovan. Kar vprašaj se, če ni res, da ti je v takih primerih nekaj narodno. Ako pa plačuješ premijo, se odkupiš napram vsem deset in desetisočim zavarovaneem. Ti daš zavarovalnici po višini nastajajoče škode odmerjeno premijo in vso ostalo odgovornost prevzameš na zavarovalnico.

Pa je morda res tako nemogoče, da bi tudi ti pogorel? Včasih so ljudje radi sprejemali vandrovca, ga pogostili z vso ljubeznivostjo. Včasih na kmetih nihče ponoči ni zaklepal hišnih vrat. Včasih si lahko sredi temne noči šel v miru in brezskrbnosti po še tako samotnih potih. A danes? Vedno bolj napredujoča splošna pokvarjenost, pa neurejene socialne razmere porajajo vedno nove trume nepridipravov. Človek se boji vzeti tuja

pod streho, gospodar zvečer dvakrat, trikrat pregleda, če so pač vsi dohodi v hišo, hlev in kašo dobro zaklenjeni, nočni potnik drži za petelina na revolverju, da ga ne bi presenetil lopov. V takih časih pač ne moreš imeti po pameti miru, če nisi zavarovan in če ne plašaš tudi premije.

A pri tem ti mora biti vseeno najvažnejše tole: zavaroval si se in pošteno podpisal zavarovalno pogodbo, po kateri boš plačeval toliko in toliko premije. Ali naj ta tvoja zaveza res nič več ne drži? Ali je moža vredno, prevzeti obveznost, pa je ne izvršiti? Ako bi obveljala taka načela, da lahko vse obljubiš, se za vse zavežeš, pa ničesar ne izpolniš, kam — misliš — bi se zaokrenilo vse naše življenje? Malo vse to pomisli, pa stori ono, kar stori mož!

Moža nevredno pa je takole govorjenje: Res je, podpisal sem, da se zavarujem, a da bi moral plačevati, o tem ničesar ne vem. Res je, podpisal sem, a le zato, da sem se potnika znebil. Res je, podpisal sem, a nič ne vem kaj. Res je, podpisal sem, a potnik me je k temu prisilil. In tako dalje. Našel bi lahko še vrsto izgovorov, ki jih vsaki dan srečujem in ki našemu moškemu svetu ne delajo časti. Ali ne bi bilo lepše in moža vrednejše, če bi rekel: Res je, podpisal sem, vem, kaj sem podpisal, svobodno sem se za zavarovanje odločil, zato pa tudi vem, da moram dolžno premijo kot svojo prostovoljno obveznost točno poravnati.

Mnogokrat se čudim, ko pri čitanju šaljivih listov ugotovim, da si šaljivci kar naprej privoščijo le ženske. Kvečjemu kak star razstresen profesor je še dober za pošteno šalo. Sicer pa vedno le ženske. Pa si mislim, da moški najbrž zato ne pridejo v poštev, ker sami uganjajo preveč bridkoresnih šal in to korak na korak.

Velja tedaj: Kar sem kot mož podpisal, kar sem kot mož obveznosti prevzel, vse bom tudi moško poravnal. Med temi obveznostmi mora biti med prvimi zavarovalna premija, ker tu ne gre zgolj za mene, temveč za vso veliko družino zavarovancev.

Naj mi bo dovoljeno še nekaj pripomniti: Pri nas doma so bili vedno mati tista, ki so točno vedeli, kje in kdaj in koliko je treba plačati. Če so oče pozabili, so jih mati vedno spomnili, včasih prav ljubeznivo, včasih pa nič kaj prijazno. Slednje se je vedno zgodilo takrat, če oče sekuranca niso pravi čas poravnali. Čeprav otroci pri takem obračunavanju med njima nismo smeli biti navzočni, sem vendar enkrat ujel sledeče besede: »Dedec nemarni! Naj se zgodi, da pogorimo, kdo bo potem trpel? Samo jaz in otroci. Ti si boš že našel tolažbo pri svojih prijateljih v oštariji, jaz se bom pa z otroki ubijala pod tujo streho.« To so bile modre besede previdne žene. Morda ne bi bilo napak, če bi ta ali oni mož tudi kaj takega slišal. Pa brez zamere.

Srečen zakon. Srečata se Lipe in Miha, pa pravi Miha: »No, kako kaj?« — Lipe: »E, kar dobro.« — Miha: »Dobro, hm. Ali k nam Źujemo kar naprej, kako se z ženo pripravate.« — Lipe: »Pa sva vseeno dobre volje. Kadar ona zažene krožnik vame, pa pogreši, se smejem jaz; če pa je jaz s krepelcem ne zadenem, je vesela ona.«

Dober izgovor. On: »Res, pravi norec sem, da sem poročil tebe.« — Ona: »Ali možiček! Prejsi me imenoval vedno svojo veliko srečo in zdaj govoriš tako!« — On: »Ampak, dete, razumi me vendar! Ali ne veš, da imajo norci vedno največ sreče?«

Dr. Anton Bonaventura Jeglič — naš Mozes

Tako se glasi končna rešitev avgustove nagradne zlogovnice. Za knjižne nagrade so bili izžrebani:

Makovec Andrej, Rudoflje 8, pošta: Begunje pri Cerknici;
Brinovšek Anton ml., Sv. Andraž 70, pošta: Velenje;
Bakše Marija, kmetica, Črmošnjice 30, pošta: Stopiče pri Novem mestu;
Žnuderl Ludovik, inkasant, Maribor;
Korošec Jože, Bočkovo 2, p. Nova vas pri Rakeku;
Černič Alojzij, posestnik, Ljubljana, Orlova ulica 21;
Čeč Viktor, potnik, Ljubljana-Vič, Rožna dolina XIX. št. 18;
Ivana Repinšek, Celje, Ipavčeva 15;
Pucelj Alojz, zastopnik, Ribnica na Dolenjskem.
Nartnik Marija, učiteljica, Rožni dol pri Se-miču, Bela Krajina.

Vsi nagradni dobijo še tekom septembra kot nagrade vsak po eno do 50 din vredno knjigo.

Pesem polja

Poveš, ki vam je vsem tako zelo ugajala, izide kot posebna knjižica, ako ne bo kake nesreče, začetkom oktobra. Kdor jo bo dotlej naročil, jo dobi po pošti. Naročila sprejemamo še do konca septembra. Kdor bo hotel knjižico kupiti kasneje, bo plačal za njo 10 din, dočim jo v prednaročilu dobi za 8 din. Knjižico naročite na naslov: Ivo Peršuh, urednik »Naše moči«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

Slabo ga je navadil. V manjšo notranjsko vas je dospel potujoči cirkus. Cirkuski ravnatelj je sam izvajal razne čarovnije. Pred pričetkom predstave je hotel dopovedati občinstvu, da je vse ono, kar bo videlo, čista in gola resnica. Zato pa naj pride nekaj ljudi k njemu na oder, da ga bodo nadzorovali. Ljudje pa, kakor so že, so se sramežljivo muzali in se s komolci dregali, na oder pa le nobeden ni šel. Končno se je pojavil na odru štirinajstletni deček.

»Mladi gospod«, je »čarovnik« nagovoril dečka, »potrdite pred občinstvom, da se midva še nisva nikoli videla.«

»Tako je, očka!« — se je krepko odrezal dečko.

NOVA ZALOŽBA

I. Z. Z. O. Z.

v LJUBLJANI - Kongresni trg

Knjižarna • Pisarniške in šolske potrebščine

Obiščite našo trgovino in gotovo boste naš odjemalec!

Pomembnejši spominski dnevi

8. okt. 1917 je umrl v St. Janžu na Dolenjskem Janez Ev. Krek, največji Slovenec zadnjih desetletij. Tu ni mesto, da bi obširno govorili o njem. Vem samo to, ko smo prejeli poročilo o njegovi smrti, da smo vsi kar onemeli. Tudi onim, ki niso bogve kaj rahločutni, so se zalesketale solze v očeh. Hodil je pred nami, mi smo hodili za njim in smo pobirali drobtinice z njegove nenavadno bogato obložene mize. Kadar sem šel od njega, vselej sem imel nov zaklad s seboj.

10. oktobra 1920 se je vršil koroški plebiscit, na katerega se spominjamo z globoko žalostjo. Iztrgal nam je južno Koroško, in Koroška je zibel slovenstva. Toliko se je govorilo in pisalo o krivdi neugodnega izida plebiscita; mislim, da smo bili takrat v reševanju takih problemov še zelo majhni.

10. oktobra 1492 je stopil Kristof Kolumb na ameriška tla; odšel je bil iz Evrope 9. avgusta. Njegovo potovanje je trajala torej dobra dva meseca, dočim prečkajo sedanji morski veliki Atlantski ocean v štirih dneh in še prej, da o zrakoplovih in aeroplanih niti ne govorimo. Sicer delajo moderne ladje svoje rekorde (modri trak itd.) bolj na severu, kjer razdalja med Evropo in Ameriko ni tako velika kot bolj spodaj na jugu, a tudi za Kolumbovo pot bi ne potrebovala več kot pet do šest dni. Z odkritjem Amerike se pričinja v zgodovini polagoma nova doba, ki zajame ves svet. Pomislimo samo to, da sta bila med svetovno vojno naša glavna hrana krompir in koruza, ki nam ju je dala Amerika, da je prvi svetovni producent kave Brazilija, ki jo je dobila iz Afrike, da narekuje ceno pšenice Amerika in tako tudi ceno drugih žitnih vrst, slanine itd., kar je vse dobila iz Evrope.

15. oktobra 1844 je bil na Vrsnem pri Kobariču rojen »goriški slavček« Simon Gregorčič; umrl je 24. nov. 1906 v Gorici. Gregorčič je izrazilo lirski pesnik. Vsebinska njegovih pesmi je: 1. rodoljubje, ki se spaja včasih z osebnim domotožjem; 2. pravna vzgoja, pouk in razmišljanje; 3. osebna izpoved; 4. razmišljanje o pripovedovanju. Svoje pesmi je izdal Gregorčič v treh knjigah, v letih 1882, 1888, 1902; četrta je izšla po njegovi smrti. Pri Stritarju se je učil lepe pesniške oblike, vendar pa je bil v stilu, rimi in kitici svobodnejši. V obliki in jeziku je nanj močno vplivala tudi narodna pesem. Gregorčičeve pesmi so preproste in jasne in so se zato narodu tudi tako zelo približale. Med njegove najbolj znane pesnitve spadajo: Nazaj v planinski raj; Soči; V pepelnici noči; Moja srčno kri škropite; Oj, z Bogom, ti planinski svet; Sam; Daritev; Življenje ni praznik; Jefejeva prisega; Človeka nikar; Oljki.

16. oktobra 1818 je bil v Javorju rojen cerkveni pisatelj Luka Jeran; umrl je 27. aprila 1896 v Ljubljani. Izdal je »Zgodnjo Danico«, ki smo jo s takim veseljem in navdušenjem prebirali.

24. oktobra 1648 je bil podpisan westfalski mir, ki je napravil konec tridesetletni vojski.

27. oktobra 1835 je bil rojen pesnik Simon Jenko; umrl je 18. oktobra 1869. Pisal je večinoma lirске pesmi, ki so po vsebini ali rodoljubne ali pa razodevajo pesnikovo razpoloženje v naravi in med ljudmi. Pel je po načinu narodne pesmi. Omenimo: Naprej, zastava Slave; Molitev; O večerni uri; Na Sorškem polju; Obrazi.

29. oktobra 1918 je prevzelo Narodno veče najvišjo oblast na jugoslovanskem ozemlju bivše Avstro-Ogrske ter je proglasilo samostojno državo Slovenec, Hrvatov in Srbov, ki se hočejo združiti s Srbijo in Črno goro. Dva dni nato, 31. oktobra, se je sestavila prva narodna vlada za Slovenijo pod predsedstvom Josipa Pogačnika.

30. oktobra 1862 je bil rojen pesnik in kritik Anton Funtek; umrl je 21. oktobra 1932. Zelo dobro je poznal slovenski jezik in je bil dolgo vrsto let urednik naših uradnih listov.

31. oktobra 1517 je nabil Martin Luther svoje znane teze na cerkvena vrata v Wittenbergu, kar imenujemo začetek reformacije. Reformacija je globoko zagrabila tudi naše slovensko ljudstvo, o čemer nam pričajo najraznovrstnejši pisateljski proizvodi. Spomnimo se na Primoža Trubarja, Sebastijana Krelja, Jurija Dalmatina, Adama Bohoriča in pozneje v dobi katoliške verske obnove na Tomaža Hrena, Matija Kastelca itd.

Prof. dr. Vinko Šarabon.

Ne vemo ne ure ne dneva...

V zadnjem času je »KARITAS« izplačala cele zavarovalne vsote ob smrti sledečih članov in članic:

Rojko Franc, Rogoznica, p. Sv. Lenart v Slov. gorah;
Cilenšek Lucija, Levč, p. Petrovč;
Lorbek Ivan, Studenci pri Mariboru, Vodnikova 13;
Gašperin Janez, Zeje 10, p. Naklo pri Kranju;
Svoljšak Franc, Mojstrana 145;
Pavliha Ana, Trebelno 33;
Cervan Marija, Ivanja vas, p. Mirna peč;
Šuster Franc, Polzela 113;
Potokar Fračiška, Podkraj 37, p. Zagorje ob Savi.
Smrekar Terezija, Zabrdje 21, p. Mirna;
Alič Jernej, Huje 25, p. Kranj;
Oevirk Anton, Celje, Za Kresijo 12;
Hlastec Anton, Stranice 76, p. Konjice;
Štajner Ivan, Krško 12;
Adrinek Frančiška, Loke 383, Trbovlje I;
Golob Ivan ml., Bistrica pri Limbušu 10;
Sever Josip, Ljubljana, Sv. Petra c. 43;
Furthner Josip, Ptuj, Vseh svetnikov ul. 12;
Hatze Josip, Ljubljana, Bežigrad 14;
Jereb Janez, župnik v Čušperku;
Pachner Mihael, Krčevina pri Mariboru, Ribniško selo 19;
Strajnar Marija, Verdun 4, p. Stopiče pri Novem mestu;
Laznik Marija, Podsmreka 39, p. Dobrova pri Ljubljani;
Francelj Frančiška, Plešivca 22;
Kirbiš Ana, Starše 10;
Rojko Friderik, Zg. sv. Kungota 9;
Ramšak Jernej, Podvin 18;
Mulej Marija, Luže 13, p. Šenčur pri Kranju;
Belihar Franc, Loke—Trbovlje;
Goršek Anton, Liboje 47, p. Petrovč;
Winter Julijana, Tržič, Glavni trg;
Rozman Franc, Volčje njive 1, p. Mirna;
Glavan Franc, Vrbljenje 36, p. Ig;
Umek Frančiška, Turjak;
Smej Stefan, Beltinci 184;
Truč Marija, Maribor, Smetanova 34;

Gospodarič Albin, Nove Jarše 50;
Osenčič Marija, Tržič, Slap 111;
Timpran Anton, Seničica 15, p. Medvoje;
Lovše Ivana, Zg. Voličina 115;
Smrdel Ivan, Maribor, Ferkova 11;
Škerjanc Janez, Zg. Duplje 15;
Florjančič Katarina, St. Peter pri Novem mestu;
Koren Marija, Homec 32, p. Radmirje;
Dimnik Antonija, Loke 271;
Petek Marija, Polenci 30, p. Moškanjci;
Kokalj Marija, Britof 41, p. Predoslje pri Kranju;
Masten Urša, Brebrovnik 64;
Tomšič Katarina, Ljubljana, Lavričeva 13;
Kramer Martina, Mojstrana 82;
Žban Ana, Cogetinci 16, p. Sv. Anton v Slov. gorah;
Libersar Marija, Ljubljana, Dolenjska c. 68;
Novak Alojzija, Križevci pri Ljutomeru 20;
Šušteršič Marjana, Topole pri Mengšu 18.

Na posledicah nezgode so umrli:
Berlič Matija, Dragučova 30;
Šubelj Peter, Vir 65, p. Dob pri Domžalah;
Zorc Martin, Lukovica, p. Brezovica pri Ljubljani;
Križman Emil, Planina pri Sevnici, zato je »KARITAS« izplačala dvojne zavarovalne vsote.

Kos Ivana, 4letna hčerka tov. delavca z Jenic, Savsko nabrežje 17 in
Lampiš Vida, 5letna hčerka polic. šoferja z Gline, Tržaška 14/1,
sta bili brezplačno zavarovani, ker so njuni starši zavarovani po ceniku CT.

V zadnjih treh mesecih se je prijavilo v »KARITAS« 2023 novih zavarovancev. »KARITAS«.

Obvestilo

Gg. Cvetko Milan in Sajevic Ivan nista več upravičena sklepati kakršnekoli posle za Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani, niti nista upravičena inkasirati kakršnekoli zneske za njen račun.

**Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani**

Huda žalost. Župnik: »No, Gropa, kaj pa tako žalosten? — Gropa: »E, sosed Aleš je umrl.« — Župnik: »Tak, to je lepo. Saj tudi sv. pismo pravi, da moramo svoje sovražnike ljubiti. Za Aleša pa vem, da se nisi nikdar z njim kaj prida razumel.« — Gropa: »Nisem zaradi ljubezni žalosten, g. župnik. A jezi me, ker mi mrcina umre pred Martinovim, ko sem ga hotel na povratku s sejma temeljito premlatiti.«

Izkupil jo je. Sinko: »Oče, ali se je človek res razvil iz opice?« — Oče: »Jaz ne, morda ti.«

Lovec in navihanček. Lovec izgubi sled za obstreljenim zajcem. Pa sreča fantka in ga vpraša: »Ali si videl tod mimo teči zajca?« — Fantek: »Sem.« — Lovec: »Ali je že dolgo tega?« — Fantek: »Tako, ob sv. Petra in Pavla bo dve leti.«

Na važno stvar je celo Noe pozabil. Katehet: »Ko je Noe dogradil barko in ukrcal vse, kakor mu je Bog ukazal, ali je morda še na kaj pozabil?« — Učenec: »Da, pozabil je ladjo zavarovati zoper požar.«

Kdo vodi naše zavarovalnice?

Nadaljujemo objavo osebnosti, ki vodijo v naši državi poslujoče zavarovalnice. Oglejmo si danes

„DUNAV“

zavarovalno delniško družbo
s sedežem v Zagrebu.

Njen upravni svet sestavljajo:

Predsednik:

Dr. Fran Brnčić, odvetnik v Zagrebu in podpredsednik tovarne za portland cement d. d. v Sušurcu.

Podpredsednik:

Hans Camillo Raabe, predsednik splošne zavarovalne d. d. »Donau« na Dunaju, podpredsednik splošne zavarovalne d. d. »Agronomik« v Aradu, upravni svetnik splošne zavarovalne d. d. »Concordia« v Reichenbergu, splošne zav. d. d. »Orzel« v Varšavi in Magdeburške pozavarovalnice d. d. v Magdeburgu.

Člani upravnega sveta:

Neumann Josip, ravnatelj v Zagrebu, upravni svetnik tovarne za kable d. d. v Novem Sadu, Bosanske industrijske in trgovske banke v Beogradu, član ravnateljstva Bosanske električne d. d. v Jajcu in Sladkornih tovarn Bačka d. d. v Novem Vrbasu.

Bruno Raabe, generalni ravnatelj splošne zav. d. d. »Donau« na Dunaju in upravni svetnik splošne zav. d. d. »Concordia« v Reichenbergu ter splošne zav. d. d. »Agronomik« v Aradu.

Dr. Ivan Benkovič, advokat v Ljubljani, predsednik jugoslov. družbe za električno industrijo »Elin« v Zagrebu, upravni svetnik Splošnega jugoslov. bančnega društva v Beogradu, Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani, Mariborske industrije svile d. d. v Ljubljani, Tovarne za lak Ludvik Marx d. d. v Domžalah, Kopališke družbe Kamnik d. d. v Ljubljani, član nadzorstva svečarne »Pax« in načelnik nadzorstva mešarske korporacije v Kamniku.

Izmetbeg Gavran Kapetanović, veleposelnik v Sarajevu.

Faith Julije, ravnatelj, lastnik mlinov in član ravnateljstva novosadske borze za efekte in produkte v Novem Sadu.

Dr. Emil Popović-Pecija, glavni urednik »Poljoprivrednega Glasnika« v Novem Sadu, ravnatelj Jugoslov. industrije lanu v Bodjanju in uprav. svetnik »Uljanik« d. d. v Beogradu.

Inž. Andra S. Ristić, podpredsednik Avto-kluba v Beogradu ter generalni ravnatelj in podpredsednik Jugoslovanske A. E. G. električne d. d. v Beogradu.

O p o m b a: Podatki so povzeti po gospodarskem letopisu »Compass« za l. 1937.

Ne nasedajte sleparjem!

Ponovno smo že opozarjali na previdnost, ki je potrebna pri občejanju z ljudmi, ki jih ne poznate osebno, pa se vam predstavljajo kot zastopniki, potniki ali revizorji bodisi naše bodisi katerekoli druge zavarovalnice. Da je bilo to potrebno, kaže sledeči dogodek:

Pri nekim posestniku pri Sv. Tomažu v Slovenskih goricah se je pred časom zgledal neznan mož in povedal, da mora revidirati in popraviti naše požarne police, češ da je naš potnik zavarovanja napačno sklenil. Posestnik — stara korenina in poštenjak, ki ni mogel misliti, da ima pred seboj sleparja — mu je res dal naše požarno polico in lažni revizor je vse z nekimi neumljivimi traparijami popackal in končno naračunal, da bi moral zavarovanec plačevati kakih 40 din več premije, kot je plačuje. Ko je to »delo« opravil, je še zahteval od posestnika, naj mu plača 42 din za stroške revizije. Posestnik mu jih je res dal. Slepar je na treh mestih pritisnil tudi štampiljko, od katere smo mogli pogruntati približno sledeče besedilo: Dionifarsko osiguravajoče društvo. Gen. zastupstvo za Slovenijo, Zagorje, Medjimurje i Prekomurje. — Tudi podpisal se je možakar, a tako, da podpis seveda nihče ne more prebrati.

Zapomnite si tedaj: Vzajemna zavarovalnica nima nobenih revizorjev, ima le krajevne zastopnike, potnike, glavno zastopnike in svoje uradnike. Kadar vas tedaj obišče neznan človek in se vam predstavi kot revizor Vzajemne, zahtevajte od njega pravilno izkaznico. Na noben način ne pustite v polih kaj popravljati, še manj pa je seveda pametno izročati neznanemu človeku denar. Sleparja, kakor je gornji, ki morda še sedaj goljufa posestnike po Slovenskih goricah, Prekmurju, Zagorju in Medimurju, naznanite orožnikom. Vsak tak primer pa nemudoma javite Vzajemni zavarovalnici.

Joža Vovk:

Tista jesen

Tista jesen je bila čudna. Kakor sem bil še majhen, se prav dobro spominjam, da so bili ljudje vsi zbegani, ker je vsak dan prišlo kaj novega. Zdaj je bila aprovizacija na vrsti, zdaj je prišla pošta, da je ta ali oni padel, potem so jokali in zvonovi so zvonili skoraj sleherni dan. Jedli smo vse mogoče, največ še napol dozorelo sadje, da smo bili potem bolni.

Nekoč so pa prišli čez polje vojaki. Precej jih je bilo, nekaj konj so imeli in voz, govoriti niso znali po naše; nekaj pa mislim, da jih je le znalo, ker bi se drugače ne mogli dolgo pogovarjati z županom in z drugimi možmi, kolikor jih je še bilo v vasi. Zenske so pa jokale in tekale po vasi. Nam otrokom je bil ta nenadni prihod vojakov kar všeč, ker smo o vojaki slišali veliko, videli jih pa nismo še nikoli, razen, če je kak fant prišel na kratak dopust. Zdaj smo jih pa videli in smo jih bili veseli. Nekaj mlajših fantinov se je spravilo v zvonik in začeli so potrkavati kakor za semenj. Čim bolj je zvonilo, tem bolj so ljudje jokali in tarnali, na vasi je bilo vse glasno, vse od kraja je vpilo in se prerekalo, nismo pa vedeli, kaj je. Popoldne je vsa množica hitela proti cerkvi. Pripravili so testvo k malim vratom v zvonik in vojaki, fantje, možje, župan in drugi so lezli drug za drugim v zvonik. Tedaj smo razumeli tudi otroci: Zvonove bodo vzeli.

Zvonove bodo vzeli... Ljudi pri cerkvi je bilo vedno več in več. Čudna mra je ležala nad vso vasjo, nekateri so kleli, drugi vpili, tretji so šli v cerkev in so molili. V zvoniku je potrkavanje nenadoma utihnilo, tako pusto je bilo nenadoma vse kakor v hiši, odkoder so odnesli mrljica. Potem so zaškrpali vijaki, včasih je kdo udaril s kladivom ali kleščami ob zvon, da je zaječal, kakor bolnik, ki bi rad zavpil, pa ne more, samo vzdihne še in njegov glas pojema.

Prokleta vojska!

Skozi line je možakar pomolil glavo. »Dekleta, kaj zijate, venec pojdite plest!«

Dekleta so brez besed odšle, tudi otroci smo šli z njimi, hodili smo po vasi in na vseh vrtovih, na vseh zelnikih nabirali rože. Bilo jih je v tistem času pač dovolj, največ seveda nageljev, potem aster in regin v vseh barvah. Pod lopo blizu cerkve so dekleta spletala rože v dolge, lepe vence. Rož smo nanesli toliko, da bi z njimi okrasili celo cerkev, ne le samo dva majhna zvona in en voz.

V lini so med tem že odbili podbojni steber in drveli smo spet k cerkvi. Glasni klici so odmevali čez vas. Zvon so že sneli s tečajev. Se nekaj zapovedujočih glasov, nekaj škripanja, potem spet jok in vpitje. Zvon se je pokazal v lini, potem se je dvakrat zaobrnil v zraku in telebnil zamolklo v travo. Vsi so pričakovali, da se bo razletel, a

Nagradna zlogovnica za oktober 1937

a, a, a, ad, ad, al, — ba, ba, ba, be, bi, bi, bli, blod, bol, bra, bre, briz, — ca, ca, ci, ci, cij, — čast, ček, čen, či, či, ču, — dam, de, de, der, dež, di, di, do, dra, du, — e, e, e, en, ev, — fek, fekt, for, — ga ga, gal, ge, glu, go, go, — ho, ho, hod, — i, i, i, in, in, in, ist, iz, iz, iz, iz, — ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, — jan, jan, jec, ju, ju, — kan, ke, kev, ko, ko, ko, kre, ksan, — le le, led, lek, li, li, li, li, li, lož, lu, lu, luk, — ma, ma, ma, mam, mec, mec, men, mu, — na, na, na, na, nav, ne, nec, nel, net, ni, ni, nič, nik, nil, no, nov, nun, — o, o, o, ob, ol, or, — pa, pa, pi, por, — ra, ra, ra, rat, re, re, ri, rič, ro, ru, ru, ru, — se, si, ski, sko, skok, sla, sla, so, spa, stan, ster, sto, sto, sus, — ši, ši, šk, ska, so, — ta, ta, ta, tan, te, telj, ter, ter, ti, tla, ton, tra, tra, tu, tu, tur, — u, u, — va, va, var, var, yanj, ve, vel, vel, ver, vi, vič, vič, vič, vid, vir, vo, voš, vre, vul, — za, za, zrinj, zuv, — ža, že, žić, žu, žulj.

Iz prednjih zlogov sestavite besede sledečega pomena: 1. Dolgouhi divjak. — 2. Kralj zedinitelj. — 3. 15. junija goduje. — 4. Kmetijski minister. — 5. Grenka zdravilna rastlina. — 6. Balkanska država. — 7. Del sveta. — 8. Oblika pesmi. — 9. Kamela. — 10. Učinek. — 11. Založba. — 12. Slovenska reka. — 13. Godba. — 14. Umrli patrijarh. — 15. Upravna edinica. — 16. Služabniška obleka. — 17. Minister za šume in rude. — 18. Gasilci jo potrebujejo. — 19. Družina. — 20. Ne sliši in ne govori. — 21. Pribočnik. — 22. Železni prečnik. — 23. Inteligent. — 24. Egiptska reka. — 25. Mrzel je, a sladek. — 26. Casopisni poročevalec. — 27. Sebičnež. — 28. Oficir. — 29. Papeški poslanik. — 30. Okužba. — 31. Ognjenik. — 32. Prosvetni minister. — 33. Prevoznik. — 34. Gradbeni material. — 35. Prostor za reklamo. — 36. Duhovniški molitvenik. — 37. Naša državna sosed. — 38. Slostvo. — 39. Vzor. — 40. Gradbeni minister. — 41. Jugoslovanska kneginja. — 42. Slovenski minister. — 43. Ban savske banovine. — 44. Izdajalec. — 45. Muslimanski duhovnik. — 46. Imo zavarovalnice. — 47. Razvoj. — 48. Cvet nedolžnosti. — 49. Muslimanski vojaški duhovnik. — 50. Razkošje. — 51. Sveto pismo. — 52. Oglas. — 53. Hrvatski junak. — 54. Del Nemčije. — 55. Krsta. — 56. Oče. — 57. Predor. — 58. Človeku podobna žival. — 59. Vojni minister. — 60. Naša državna sosed. — 61. Naša državna sosed. — 62. Naš praoč. — 63. Članica balkanske zveze. — 64. Ministrski predsednik. — 65. Jugoslovanski knez. — 66. Slovanska veselila. — 67. Ljubljanski župan. — 68. Vulkan. — 69. Prometni minister. — 70. Slovenski pisatelj in ptujski župan. — 71. Uradnik. — 72. Naš ban. — 73. Prisrčen. — 74. Predsednik senata. — 75. Nekaj, kar je izdelano. — 76. Izredni dogodek. — 77. Vojška obleka. — 78. Boginja gledališke umetnosti. — 79. Soba. — 80. Krivoverski reformator. — 81. Kresnica.

Ako ste našli pravilne besede in ste jih drugo pod drugo v gornjem vrstnem redu zapisali, vam prve črke povedo kitico iz Gregorčičeve pesni »Siromak«.

Rešitve je poslati do 31. oktobra na naslov: Uredništvo »Naše moč«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19. — Nepravilno frankirani pošiljki ne sprejemamo. Rešitve, ki ne bodo vsebovale vseh besed, ki jih je treba najti, romajo v koš.

KLETNE IN TRANSPORTNE SODE

za vino, žganje itd., kakor tudi gnojne sode (lajte), nadalje vsakovrstne okrogle, ovalne, jainovalne ter štirioglate kadi za tekstilne, usnjarske in barvarske tovarne, kakor tudi vso manjšo posodo izdeluje solidno in poceni

sodarska delavnica **VIKTOR HOMAN**
Siražišče-Kranj (na Laborah)

»Snajetihele. Žena je vložila proti možu tožbo, ker da jo pretepa. Pri razpravi vpraša sodnik moža: »Zakaj pretepeate svojo ženo?« — »Gospod sodnik, samo tu pa tam jo tako za šalo obrišem.« »Snajetihele.« — Sodnik se razhudi in de ženi: »Čujte, in zaradi take malenkosti vlagate tožbo?« — Ona: »Gospod, Vi ne poznate mojega moža. On se usekava z roko in roka mu je »snajetihele.«

† inž. Jože Černe, Ljubljana:

Kaj vsebujejo naša najvažnejša živila

Živila so kemično zelo različno sestavljena. Najbolj cenimo taka živila, ki vsebujejo veliko lahko prebavljivih beljakovin, vitaminov in pa rudninskih snovi.

Naj navedemo samo nekaj najvažnejših, ki nam služijo za dnevno prehrano in brez katerih nikakor ne bi mogli izhajati.

Mleko je prav gotovo eno od onih živil, ki je nenadomestljivo, in sicer zaradi tega, ker vsebuje vse za človeški organizem potrebne snovi; edino železa ima premalo.

Meso nam služi kot živilo in nasladi ob enem. V prvi vrsti vsebuje razne hranilne snovi, poleg tega pa tudi take snovi, ki zelo dobro delujejo na tek sam ter vplivajo s tem na izločanje prebavnih žlez.

Med najsplošnejša živila spada kruh. Navadno bel kruh bolj cenimo kot pa črnega; toda kljub temu ima črni kruh pred belim to prednost, da vsebuje več beljakovin, rudninskih snovi in vitaminov, ki so za človeško telo tako neobhodno potrebni.

Največ beljakovin vsebujejo razne stročnice, kot leča, fižol itd. Res je, da so ta živila nekoliko težje prebavljiva, toda zaradi obilnih beljakovin, katerih vsebujejo več kot pa meso, zavzemajo med žili zelo važno mesto.

Važen za prehrano je nadalje krompir. Škrob kuhanega krompirja je zelo lahko prebavljiv; beljakovine pa sploh ne pridejo v poštev.

Sadje vsebuje mnogo vitaminov, nekaj sladkorja, rudninskih snovi in razne organske kisline, ki zelo dobro vplivajo na prebavo.

Neobhodno potrebna je zelenjava, ker pospešuje prebavo. Zelenjava vsebuje razne vitamine in pa rudninske snovi.

Vse za človeško telo potrebne snovi vsebujejo jajca, med katerimi zavzemajo prvo mesto beljakovine, nato pa tolsče.

Zelo važna sestavina nekaterih živil so razni vitamini. Izredno mnogo vitaminov vseh vrst vsebuje mleko, zeleno stročje, paradižniki itd. Druga živila pa vsebujejo samo gotove vrste vitaminov, ali pa so sploh brez njih. Vitamini, ki pridejo z rastlinsko hrano v človeško telo, se hitro porabijo; zato moramo gledati na to, da imamo vedno na razpolago taka živila, ki vsebujejo zadostne količine vitaminov. Pomanjkanje vitaminov v hrani povzroča razne bolezni.

Iz sledeče razpredelnice je razvidna povprečna kemična sestavina nekaterih najvažnejših živil, izražena v odstotkih:

	Voda	Beljakovine	Tolsče	Oglikovi hidrati brez vlaknine	Pepel	Vlaknina
Bel pšenični kruh	34.9	4.7	0.5	58.8	0.6	0.5
Črn ržen kruh	33.5	10.6	1.1	46.9	3.4	5.03
Fižol	11.2	23.7	1.9	56.1	3.2	3.9
Mleko	87.7	3.2	3.5	4.8	0.8	—
Goveje meso (mastno)	71.4	20.-	7.6	—	1.-	—
Kokošja jajca brez lupine	73.5	12.8	12.-	0.6	1.1	—
Zelje	88.-	3.3	0.7	6.-	1.-	1.-

ostal je cel na tleh, prevrnen, kakor star, neporaben pisker za vasjo. Vse je planilo k zvonu, vse se je trlo, vsakdo ga je hotel videti čisto od blizu. Ne vem, ali nam je bil res zvon tako drag, ne vem, ali je bila res vojska tako huda, da so ljudje zvon božali, ga obtipavali, poslavljali so se od njega, kakor da je živ človek, ki odhaja in se ne bo več vrnil. Vem pa, da sem takrat čutil v svojem otroškem srcu silen gnus nad vsem.

Prokleta vojska!

Mož iz vasi je prišel z velikim kladivom, tolkel je po zvonu in čisto na robu so se drobili koščki. Ljudje so jih pobirali in jih spravljali v žep. Za spomin. Drug za drugim so prihajali na vrsto, vsakdo je hotel imeti vsaj majhen drobec zvona. Potem sem videl, da je prišel vojak, nekaj več je moral biti, in je tistega moža, ki je tolkel zvon, grdo nahrulil. Menda mu je hotel povedati, da ne sme zvona poškodovati, da ga bo pokvaril, da ne bo več za rabo. Saj tako ne bo, so mislili ljudje. Mož je prenehal deliti spomine, ljudje so se morali umakniti.

Od nekdaj so prinesli dolgo lato, da so zvon dvignili pokonci. Ležal je namreč žalostno prevrnen. Dasi se nam je zvon od blizu zdel velik, je bil vendarle majhen, niti meter od tal ni bil visok. Če bi bil lesen, bi ga lahko sam odnesel. Hoteli so ga zasukati in skozi oven so potisnili lato. Na vsaki strani se jih je nekaj uprlo in meni se je vse to obračanje zdelo smešno. Toliko mož naenkrat hoče obračati ta ubogi mali zvonček! Bom jaz kar sam na sredi poprijel in sam zasukal, sem mislil in res poprijel. Može so v istem trenutku

pritisnili na lato, vsak na svojo stran. Potem sem silno zakričal. Bilo je prepozno. Ko so može z lato odnehali, sem iz ovna potegnil prst, pomečkan, za dva prsta širok, višnjevi je bil in silna groza me je obšla. Kaj se je potem z menoj go-dilo, nisem več vedel in še danes ne vem. Menda so me za silo obvezali in potem sem doma pri peči na klopi zaspal. Vem, da sem dolgo jokal še zvečer, ker sem mislil, da so prst gotovo odrezali, ker je bil tako spačen.

Nenadoma sem se zbudil. Pozabil sem na rano in na zmečkani prst, planil sem ven. Mimo hiše je šla procesija. Videl sem ljudi, resne, objokane, obupane, videl sem vojake in konje, videl voz in na njem zvon, ves v vencih, ves v cvetju, da sem ga komaj razločil. Žalosten spoved se je pomikal kakor pogreb skozi vas. Konji so bili okrašeni kakor takrat, kadar vozijo bale, tudi voz je bil ves ovit s pisanimi venci aster in regin. Vsa ta lepota je imela nekaj groznega, nekaj ogabnega je bilo v njej. V tem trenutku sem šele začutil, da me prst prav za prav zelo boli in da mi kljuje po vsej roki.

Hotel sem za vozom in za ljudmi skozi vas in čez polje. Mati me je prišla in rekla, naj doma ostanem, da sem že videl. Bom pa doma ostal. Jokal sem.

Iz zvonika je jokali mali ubiti zvon, ki so ga še pustili. Jesen je bila, ko so cveteli zadnji nagelji po oknih, ko je bilo po vseh zelnikih polno aster in regin. Tista strašna jesen je bila najlepša in najbolj ogabna, kar sem jih doživel.

Da ne pozabimo na naš prvi račun

Letina je v kraju, zaloge so spet polne. Prekrbljeno je za družino in za živino. Bog bodi zahvaljen!

Trudni ste — mudi se vam k odpočitku.

Pa ni še čas! Še so neporavnani računi, dolгови, upniki. Celo leto so vas morili, vam delali skrbí noč in dan, zdaj v jeseni je čas in prilika, da se jih znebite, šele potlej boste imeli miren oddih čez zimo.

Sediva brž za mizo in račune gor! Preglejava, kaj vse je v zalogi, kaj bo za lastno potrebo, kaj bo preostajalo. Določiva, kaj je dopitano in zrelo za prodaj. Poglejava v koledar in določiva prodajni dan. Potlej potegniva črto: na eni strani zaloge in prodaja in denar, na drugi strani računi, upniki, dolгови. Vse točno po načrtu in naprej določeno, vsak dinar na svoje mesto, vestno in natančno.

Bo kaj ostajalo? Mora ostajati, ako sva računala prav, z mislijo in skrbjo. Mora biti poplačan ves letoletni trud, vaš oddih mora biti dobro zavarovan. Morajo ven vsi računi in dolгови, da bo mirna vest in počitek popoln.

To je prvi račun: ali ste sekurane plačali?

Polno glavo skrbí ste imeli čez vse leto. Za družino, za polje, za živino. Najtežja je bila skrb, da se vaši domačiji ne pripeti nesreča, da vaše zaloge ne uniči škoda požara, strele, vlomilca. Kakor nobeden drug, tudi vi te skrbí niste zmogli. Izročili ste jo nam, zavarovalnici. Mi smo skrbeli za vas čez leto in dan, da bi vašo družino obvarovali pred škodo in zgubo, vas same pred obupno revščino. To leto je — hvala Bogu — pri-zaneslo z nesrečo vam in nam.

Naši računi pa še niso poravnani. Pisarili smo, opominjali, svarili, tožili. Vi pa ste s plačilom odlašali dan na dan. Veste pa, da je dano besedo treba izpolniti, kakor je naročeno blago treba plačati. Plačati je treba tudi sekurane. Saj sva sklenila: vsak dinar na svoje mesto.

Veliko število naših članov je svoj dolg in sekurane že plačalo. Vendar so med številnim članstvom blizu 130 tisoč ostali še mnogi, ki so na svojo dolžnost pozabili, mnogi neodločni, zamudniki, zanikrni in netočni. Vsem tem neplačnikom naj veljajo danes te vrstice in naša dobra volja, da jih še enkrat na njihovo važno dolžnost opominjamo, morda še pravočasno in ne prepozno.

Ako ste med temi zamudniki tudi vi, potem brž z denarjem na pošto, da bo še čas in ne bo prepozno. Upamo, da ta naš opomin ne bo zastoj. Saj vemo, da so naši številni člani sami dovolj resni in razsodni, da bodo še pravočasno svojo dolžnost opravili, vemo pa tudi, da je v obilici dnevnih skrbí in stisk na to in ono kaj lahko pozabiti.

Pomislite, da je to, kar terjamo od vas, kaj malo v primeru z našim visokim jamstvom. Vsak hip izpostavljeni, da nas pozovete v plačilo odškodnine, za nizko premijo enkrat na celo leto vas varujemo celo leto in dan. Za en sam dinar vam pošiljamo na dom vsak mesec naš list »Naša moč«, da vas zabava in uči. Vaše stiske in reve vpoštevamo in razumevamo, potrpiamo in odlašamo čez mero.

Poravnajva torej brž in skleniva ta prvi in važni račun, plačajva sekurane, da bova v miru in na varnem uživala sadove svojega truda. Potem bomo vsi zadovoljni drug z drugim in tudi vnaprej ostali prijatelji.

Ali je gospa Ivanka časih zlobna?

Nikakor ne! Smeji se samo svojim originalnim mislim: Tale naš kuža je napram potepuhom in postopačem prav tak kakor je terpentinsko milo Zlatorog napram umazaniji. Naš kuža užuga vsakega pritepenca, terpentinsko milo Zlatorog pa vsako umazanost pri perilu.

Zlatorogovo TERPENTINSKO MILO

15.000 din za naše čitatelje!

S to številko nudimo našim čitateljem prav posebno presenečenje. V znak hvaležnosti za ogromno zanimanje, ki ga je »Naša moč« deležna pri svojih bravih, razpisujemo enkratno izjemno nagradno tekmovanje za 19 nagrad v skupnem znesku 15.000 din. Nagrade so sledeče razdeljene:

Prva nagrada znaša 5.000 din.

Druga, tretja in četrta nagrada je po 2.000 din.

Peta, šesta, sedma, osma in deveta nagrada znaša po 500 din.

Zadnjih 10 nagrad je po 150 din.

KAKO TEKMUJETE?

Predvsem si oglejte gornjo sliko! Taka, kakršna je, vam ničesar ne pove. Če pa posamezne dele slike izstrižete in jih pravilno sestavite, dobite lepo sliko. Storitve to! Sestavljeno sliko nalepite na čist papir. Na hrbtno stran zapišite čitljivo svoje ime, priimek, poklic, vas (ulico) in hišno številko ter točni rojstni datum. Končno napišite še, kako ste pri Vzajemni zavarovalnici zavarovani (proti požaru, zoper nezgode, zoper razbitje zvonov, za zakonito dolžnost jamstva, zoper vlomske tatvine, za življenje, pri »Karitas«, za avtomobilski kasko, zoper razbitje stekla) ter navedite točno policijsko številko. S tem ste nalogo rešili.

Tako opremljeno rešitev izročite v zaprti kuverti našemu krajevnemu zastopniku ali pa sami odpošljete najkasneje do 10. decembra t. l. na naslov: Uredništvo »Naše moči«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19. Pazite pa na znamke, ker nepravilno frankiranih pošilk ne bomo sprejeli.

KDO LAHKO TEKMUJE?

Tekmuje lahko samo tisti, ki je zavarovan na ta ali oni način pri Vzajemni zavarovalnici ter bo imel do 10. decembra t. l. plačane vse premije, ki dospejo do konca l. 1937 v plačilo. Ako ima kdo več polic, lahko tekmuje za vsako polico posebej, vendar pa more prejeti le eno nagrado. Uslužbenci Vzajemne zavarovalnice ne morejo tekmovati.

(Glej naslednjo stran!)

IVAN BESENIČAR

Delavnica za precizno mehaniko
LJUBLJANA - Šelenburgova 8, telef. 23-19

Popravljamo:
geodetske foto aparate, nalivna peresa, ri-
salno orodje, računske stroje.

Izdelujemo:
zobata kolesa in vseh vrst naprave, ki spadajo
v našo stroko. — Postrežba točna, cene solidne!

Domovinstvo ločene žene in njenih maloletnih otrok

I. G. — Na jasnem niste glede domovinstva neke vaše sorodnice. Le-ta se je poročila pred skoraj dvajsetimi leti. Po komaj petih letih zakona pa sta se ločila, toda ne sodno. On živi z drugo nekje v Z., ločena žena pa je ostala v svoji rojstni — in pred omožitvijo tudi domovinski občini. — Tu vzgaja in vzdržuje svoja v drugem in tretjem letu v zakonu rojena otroka sama brez očetove pomoči.

Vprašate, ali more dobiti ta žena, ki ni sodno ločena od moža, domovinstvo (članstvo) svoje rojstne občine, ki je ni nikoli zapustila, glede na to, da njen mož še živi, a ni nikdar skrbel ne za njo, ne za otroka. — Dalje: Ali more ona pridobiti domovinstvo v tej občini tudi za svoja otroka?

Na vprašanje odgovarjamo: Ako preberete določila § 16. zakona o občinah bolj natančno, glede domovinstva v navedenem primeru ne boste več dvomili. — Takoj prvi stavek pravi, da dobi po zakonu žena možovo članstvo in maloletni zakonski otroci očetovo. — Dalje določa zadnji odstavek tega paragrafa, da obdrži zakonito razvedena (to bi bila torej sodno ločena) žena članstvo ali domovinstvo v občini, kateri je pripadala, ko je bil zakon razveden. Po tem določilu obdrži žena tisto domovinstvo, katero si je pridobila z omožitvijo — namreč možovo. — Samo tedaj, ako je bil zakon razveljavljen, se vrne žena v članstvo (domovinstvo) občine, kateri je pripadala pred poroko. — (Primeri razveljavljanja zakona pa so silno redki — pri nas namreč, ker je pri sklepanju le-teh katoliška Cerkev skrajno natančna in vestna.)

Kakor vidite iz tega, za Vašo sorodnico ni dana postavna osnova, da bi se enostavno vrnila v domovinstvo svoje rojstne občine, ker je ona še vedno neločena žena svojega moža, čeprav ne živi z njim v zakonski skupnosti. Samo dejstvo, da živi on drugje in z drugo, še ni ločitev zakona. — O razveljavljanju zakona pa sploh ni govora. — Dokler torej živi mož, je žena navezana na njegovo domovinstvo, prav tako pa sta navezana na to domovinstvo tudi njena otroka.

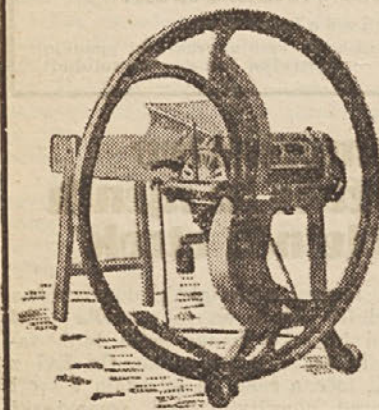
Glede domovinstva otrok zakon o občinah nima drugega določila, kot že navedeno. — Domovinstvu matere slede le njeni maloletni nezakonski otroci. V pričujočem primeru pa imata oba otroka domovinstvo po očetu ter obdržita to domovinstvo toliko časa, dokler si ne pridobita samostojno domovinstvo po zadobljeni samopravnosti, t. j. polnoletnosti, po splošnih določilih o domovinstvu na podlagi bivanja v dotični občini. To pa — mislimo — je bilo v naših člankih dovolj obširno obrazloženo. — F. K.

Slab učitelj. Nekje v južni Srbiji so se kmetje napili. Tedaj vstopi učitelj, navdušen apostol treznosti, pa prične kmetom govoriti o pogubnosti pijančevanja: »Pijan človek izgubi pamet. Celo žival je pametnejša kot pijanec. Če bi pred osla postavil škafo v vodo in škafo z žganjem, kaj mislite, katerega se bo lotil?« — »Onega z vodo,« — pravi eden izmed pijancev. — »A zakaj?« — z govorniškim zanosom vpraša učitelj. — »Ker je osel!« — mu odgovorijo vsi hkrati.

Velikodušno. Postrežek Lipe pripoveduje tovarišem: »Kaj takega se mi še ni zgodilo kot včeraj. Gospodu Skopcu sem nesel težek kovčeg v stanovanje v 4. nadstropju. Za plačilo mi je stisnil nekaj v roko, češ, to imaš za kavo. Kaj mislite, kaj mi je dal?« — »Kovača!« — »Kaj še! Dva koščka sladkorja.«

ZARES močne **slamorenice**
ročne in motorne, z ali brez varnostne priprave,
dobite pri trdnici

FERDO SMOLA
Sv. Jurij ob južni železnici

Veliko
zamašno
kolo
Več vrst
rezi
Reže tudi
zelo dolgo
rez
Lahek
pogon
Garancija

Sejmi v oktobru 1937

(Po Mis. koledarju.)

Prvo ned. kram. sejem na Bitljah in Boh. Bistrici; prvi poned. v Slovenjgradu; 1. v Starem trgu, v Podčetrniku, Jurkloštru; prvi poned. na Jesenicah; prvo soboto v Kranjski gori (živ.); 4. v Selcih, v Zalcu, Jurkloštru, Turnišču; 6. v Piščah (če je ta dan ned. ali praznik, dan pozneje); 5. v Hodošu; 8. v Begunjah pri Cerknici, v Rakičanih; 9. v Smarjeti pri Rim, toplicah, v St. Janžu (Slovenjgradec); 10. v Rajhenburgu, Vuze-nici, pri Sv. Petru pod Sv. gorami; 11. v Radečah pri Zid. mostu, v Ljutomeru; 12. v Semiču, Koprivniku, v Teharjih; 15. v Kamniku, na Planini, v Nadlesku pri Ložu, v Ločah pri Poljčanah, v Mur. Soboti; drugi poned. v mesecu v Kr. gori; 16. v Kočevju, pri Sv. Filipu v Veračah; 17. v Lokih pri Zid. mostu in na Pristavi; 18. v Trbovljah, Lukovici, Radohovi vasi, Sorici, Boh. Bistrici, Mozirji, Podsredi, Vojniku; 20. v Črenšovcih; 21. v Dolškem, Cerkjah, Lescah, Zubni, Jagjenci, Podšentjurju pri Zagorju, v Sevnici na Savi, pri Sv. Petru pod Sv. gorami, v Celju, na Črni; 22. v Dramljah, pri Mariji Magdaleni; 23. v Martijan-cih; 24. v Dolu, Logatcu, Velenju; 25. v Lem-bergu; 26. v Vidmu na Savi; 27. na Veseli gori pri Sv. Rupertu, v Križevcih; 28. v Ložu, Mokro-nogu, Radovljici, Skarjuči, na Česnjicah, v Žu-žemberku, v St. Juriju ob juž. žel. Slov. Bistrici, Gor. gradu, Dol. Lendavi, Gor. Petrovcih; 30. v Zalogu, Vel. gabru in v Studencu (Krško); so-boto po sv. Frančišku v Tržiču; poned. po sv. Frančišku na Vinici; soboto pred roženv. ned. pri Sv. Lovrencu v Slov. gor., v Kostivnici; roženv. ned. pri Sv. Mariji v Jarenini; poned. po roženv. ned. v Gor. Logatcu, v St. Rupertu, pri Sv. Urbanu (Celje); drugi poned. po roženv. ned. v Oplotnici; torek po roženv. ned. v Horjulu; sredo po rož. ned. v Zdenski vasi, v Motniku, na Ponikvi; čet-rtak po roženv. ned. v Toplicah; soboto po roženv. ned. v Poljčanah; peti poned. po malem Šmarnu v St. Vidu pri Slični, sv. Brigite dan v Lavboku; četrtek pred sv. Terezijo v Šodražici, ponedeljek po drugi nedelji v Oplotnici; ponedeljek pred letnim žegnanjem vseh cerkva v Kranjski gori; ponedeljek pred sv. Lukom pri sv. Roku pri Mo-kronogu; ponedeljek po sv. Luku v Krškem; to-rek po sv. Luku v Novem mestu; soboto po sv. Luku v Mariboru; nedeljo po letnem žegnanju v Radečah; ponedeljek pred sv. Simonom in Judom na Rakitni; torek po sv. Simonu in Judu v Črnomlju.

Lemberška. Pride Lemberžan na celjski ko-lodvor, da odpotuje k svojemu sinu, ki služi vo-jake v Zagrebu. Vpraša ga blagajnik: »Kam, oče?« — »Kaj pa to vas briga?« — »Ali jaz mo-ram vendar vedeti, kako vam naj pa dam vozni listek!« — Lemberžan se premeteno na-meje: »No, pa dajte za Pragersko!« — Ko dobi listek, reče zmagoslavno: »Pa sem Vas vendar ukanil, jaz namreč potujem v Zagreb.«

Gledališki upravnik in komik. (Komik je igralce šaljevih vlog.) Upravnik: »Tako, tako! Višjo plačo bi radi! Čudovito! To je prvič, da ste me spravili v smeh.«

ZREBANJE IN IZPLAČILO NAGRAD.

Zrebanje se bo vršilo dne 12. decembra t. l. v prostorih Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani v prisotnosti kr. javnega notarja. Uspeh zrebanja bomo objavili v januarski številki »Naše moč«, ki izide okoli 15. decembra t. l. Nagrade bomo izplačali srečnim izžrebancem tako, da jih bodo prejeli za letošnji Božič.

KDO BO DOBIL NAGRADO?

Morda prav ti, ki sedajle to čitaš. Zato te pa vabimo, da se tekmovanja prav gotovo udeležiš. Stroškov nimaš skoraj nobenih, ker bo krajevni zastopnik Vzajemne zavarovalnice odposlal vse rošitve iz vašega kraja skupno na uredništvo »Naše moč«. Seveda pa moraš paziti, da boš izpolnil res vse pogoje, ki so potrebni za pravilno tekmovanje. Zato pa izvrši vse tako, kot je tukaj predpisano.

MLADA MOČ

Dragi moji prijatelji!

To moje pismo vas bo našlo že sredi šolskih skrbí. Dal Bog, da bi si vsi v tem šolskem letu nabrali mnogo znanja in ga, ko odrastete, porabljali zgolj za plemenite cilje.

Naš krog je sedaj že zelo velik. To šolsko leto pa porabite med drugim tudi za to, da se bo ta krog razširil in da nas bo okoli »Mlade moči« zbranih ne le nekaj sto, temveč na deset-tisoče. Čim več nas bo, tem več prostora nam bo »Naša moč« dala. Če pa bomo imeli več prostora, vam bom tudi lahko več pisal, pa še tisto objavil, kar mi vi pišete. Da bi pa zvedel, kako je kaj z »Našo močjo« pri vas, vam stavim za nagradno tekmovanje sledeča vprašanja:

Kako so kaj ljudje pri vas z »Našo močjo« zadovoljni? Ali jo radi čitajo? Kdo vam pri-nese »Našo moč« v hišo? Kaj je ljudem v »Naši moči« najbolj všeč? Ali »Našo moč« redno prejemate?

Na ta vprašanja mi odgovorite kratko, a po-polnoma odkritosrčno. Nič ne bom hud, če bo kdo moral tudi kaj takega poročati, kar ne bo prijet-no. Vsi resni odgovori pridejo v žreb in štirje — kakor po navadi — bodo dobili knjige za nagrado. Vaši odgovori pa morajo biti v uredništvu »Naše moči« najkasneje do 31. oktobra t. l.

Zdaj ste pa seveda že silno radovedni, kako je z nagradami za nalogo o št. nadškofu dr. Jegli-ču. Mnogo lepega ste mi napisali o nepozabnem nadpastirju. Nagrade pa so sledeči zaslužili:

Langerhole Slavica, Stranje, pošta: Kamnik;
Tone Kapš, učenec 3. razr. ljud. šole v Rož-nem dolu, Potoke 5, pošta: Semič, Bela Krajina;
Rezika Perne, uč. 4. razr. ljud. šole, Tajna št. 98, p. Gornji grad;

Močnik Frane, Gabrijela 35, pošta: Krmelj.
Vsi ti dobijo v dar po eno lepo knjigo.
Ker imam premalo prostora, objavljam danes te to, kar je napisala naša Slavica.

Kaj vem o velikem slovenskem vladiki Jegliču. Prav veliko nn vem, ker sem še mlada. Ne-kaj pa le vem.

Tam gori pod visokimi in lepimi Kamniškimi planinami je užival On na oni strani Črnicva svoj pokoj in nosil breme starih let, jaz pa na tej strani raj svoje mladosti. Velikokrat se je peljal mimo nas v Ljubljano. Enkrat sem ga celo po-zdravila. Bilo je to takrat, ko je imel v Ljubljani svojo biserno mašo. Otroci smo mu nametali v avtomobil veliko cvetja. Pohvalil nas je in nas blagoslovil, potem pa se je odpeljal proti Ljubljani.

Moj pozdrav se je glasil takole:
Veselo pesem takrat peli so zvonovi,
utripala so erca v novomašni slavi
in: »Novomašnik bod' pozdravljen!« ti glasovi
doneli s kora so kot iz nebes pozdravi.

V nebo kipela vroča je molitev:
»Gospod govori, hlapec tvoj poslušaj,
življenja sprejmi mojega daritev,
na vse pripravljena je moja duša.«

In leta tekla so... Ze šestdeset!
mladenič gleda, gleda, — čudi se zavzel.
»Ze šestdeset!«
O leta, leta zlata,
na demantih, na biserih bogata!

Mladosten ves, na duhu čil, krepak
med nami. Vi ste danes, ves junak!
Ves narod z Vami se raduje,
v hvaležnosti Vam roko poljubuje.

Pa tudi sicer se je mnogokrat vozil po cesti
mimo nas doli v Ljubljano in ne vem, kam še.
Te dni se je pa zvedelo, da je — umrl. Prvo
pesem mi je napravil moj stric, za njegovo smrt
sem pa že sama naredila tole pesem:

† Dr. A. B. Jegliču.

Zajokali so vrhovi,
zajokala je ravan...
Tebe pa ni več med nami,
šel si gledat večni dan.

Oh, kako si vse nas ljubil!
Najbolj pa naš mladi rod.
Oh, kako si vnelo prosil:
»Blagoslovilaj vas, Gospod.«

Zdaj ni te več... Tvoj duh nad nami
še bedi in še živi.
Z ljubeznijo, z besedo krepko
za resno delo nas bodri.

A mi po tebi, po tebi hrepnim
Ti v Bogu našel si pokoj,
tam prosil, prosil, srčno prosil,
da snidemo se vsi s teboj.

Ti, Slavica, malo v dvomih sem, če si vse
to Ti sama sestavila. Kar zdi se mi, da je imel tu
Tvoj dobri strček prste vmes. Imam prav, ne?
Kar so drugi lepega o dr. Jegliču zapisali,
boste ob priliki tudi še brali. Za enkrat se zado-
voljite s tem, kar vam morem danes nuditi.
Vsi bodite prav lepo pozdravljeni!

Brat Ivo.

Oh, ti otroci! Oče: »Ko sem jaz bil tako mlad,
se nisem nikdar zlagal.« — Sinko: »S katerim le-
tom si potem začel lagati?«

Skromnost. »Ali se tukajšnje časopisje kaj
spominja tvoje šestdesetletnice?« — »Da, razna-
šalka časopisov mi je na vse zgodaj čestitala.«

Dr. B. M. — Ljubljana:

O influenci

Influenca je nalezljiva bolezen, ki vpliva hvarno na telo bodisi s svojimi klicami, bodisi s strupi, ki jih te izločajo v organizem. Pojavlja se včasih v težkih, drugič v milejših ali celo neznatnih oblikah. Včasih napade le en okraj, drugič celo državo, ali več držav, celo več delov sveta. Ne napada samo tistih, ki so se prehladili, ampak poišče tudi tiste, ki so se skrili v posteljo, pa so vseeno prišli v dotik z bolno osebo. O epidemijah influence nam pripoveduje zgodovina, da so se pojavljale že v 16., zlasti pa v 17. in 18. stoletju. Od 1830—1833 je preplavila skoraj vso Azijo in Evropo. Od 1887 do 1890 je obvladala ves svet. Od 1891—92 se je pojavila v manjšem obsegu in v milejši obliki. Leta 1918 se je pojavila znova v Španiji (španska bolezen) in se od tam razširila po drugih državah. Leta 1926 se je pojavila v lahki obliki po Nemčiji in tudi pri nas. Zadnja leta se pojavlja v lahkih epidemijah.

V epidemiji med 1889 in 1892 je našel Pfeiffer v sluzi nosa in dihalnih cevčic silno majhne palčice podobne bacile, ki jih vidimo pod drobnogledom združene v trumice in dolge vrste. Sami po sebi se ne premikajo. Uspevajo lepo, če jih gojimo na krvnem agarju. Agar je snov, pridobljena iz posebne vrste morskih alg. Če ga pomešamo s krvjo, postane dobro gojišče za influenčne klice. Te klice najdemo že dolgo potem, ko je bolnik prestopil influenco. V slučajih zadnjih let pa jih ni več toliko kot poprej. Nekateri mislijo, da niso te Pfeifferjeve klice pravi povzročitelji influence, da one le pomagajo k razvoju bolezni drugim bakterijam in da pravi povzročitelj sploh še ni poznan. Ortner pa pravi, da se pri vsakem slučaju influence pojavijo te klice vsaj v začetku. Ni pa potrebno, da bi v vsakem človeku, ki ima v sebi te klice, izbruhnila influenza. Takega človeka imenujemo kliconosca. Kliconosi prenašajo včasih bacile, ki so pri polni moči in so tedaj nevarni za okolico. V drugih slučajih pa bacili v kliconosi oslabe, ali izgube moč in so tedaj kliconosi manj nevarni za okolico. Influenčne klice poškodujejo telo bodisi direktno s tem, da same po sebi povzročajo vnetja v organih, bodisi s svojimi strupi, ki preplavijo telo.

Človek, ki ga je napadla influenza, zbolí običajno kar naenkrat. Bolnik se čuti takoj zelo pobitega, pojavi se glavobol, bolečine v udih, križu in sklepih, silna utrujenost, popolna izguba teka, suh nabol, bolečine pri premikanju oči, suh kašelj, vrtoglavica. Navadno se ti neprijetni pojavi v nekaj dneh omilijo, razni kataralni pojavi pa se vlečejo lahko tudi še dolgo. Influenca se začne mnogokrat kar z vročino kakih 39° in traja od enega do več dni, upada polagoma, včasih pa se vleče kar dolgo naprej. Dostikrat so ti pojavi tako lahki, da opravlja bolnik svoje delo kar naprej, ali da komaj sluti, da je zbolel, včasih pa so težji in postanejo s komplikacijami tudi smrtno nevarni. Očesne veznice se lahko vnamejo. Bolečine v glavi postanejo včasih kar neznosne, kašelj je suh, hripav ali bevskajoč. Pojavi se lahko suhi ali mokri, včasih tudi gnojni ali krvavkasti katar dihalnih cevčic. Ako se je ta razširil v globoke cevčice, postane dihanje kratko, naporno, koža modrikasta. Včasih začne vročina skakati, bolnik se pri tem zelo znoji — začela so se namreč

vnemati pljuča v posameznih žariščih, ki se polagoma približujejo drugo drugim. Pojavila se je torej pljučnica, povzročena z influenčnimi klicami. Včasih pa se pridruži influenci tudi prava pljučnica — torej pljučnica, ki se je influenci le pridružila. Ljudje tega običajno ne razlikujejo. Ta komplikacija vodi lahko v smrt in če se ozdravi, zapusti v pljučih mnogokrat dolgotrajnejše posledice. Včasih se vnamejo tudi pljučne ovojnice s suhim vnetjem, ali pa tudi z gnojnim ali krvavkastim izcedkom. Srce se radi same influence, če ni drugih komplikacij, le redkokdaj pokvari, je pa zanimivo, da bide dostikrat kljub vročini počasi. Tem rajši pa se pokvarijo drobne žilice po raznih organih, ki se vnamejo, odpro, pojavi se zaradi tega krvavitve n. pr. v mišice, gnitje kakega uda, začepljenje žil s strujenimi krvnimi čepki. Ako nastanejo te krvavitve v črevesju, se pojavi krvava driska, želodčni, črevesni čir, vnetje slepiča. Jezik je rad obložen in iz ust precej smrdi. Včasih se poveča vranica, a kmalu zopet upade. Jetra, trebušna slinavka in ledvice zbole le redkokrat. Pri nosnih žilah pa se lahko pojavi splav.

Influenca rada napade živčevje bodisi direktno ali s strupi. Posledica so močne bolečine, otrpnenje očesnih mišic, jezika, požiralnih mišic itd. V sivi možganski snovi se pojavijo krvavitve v točkah, ki se včasih združijo med seboj. Bolnik ne more n. pr. kar naenkrat več govoriti, ali mu otrpne roka, noga itd. Zanimivo je, da izginejo ravno ti pojavi pri influenci običajno kar hitro. Iz očesa, nosu ali pa tudi po krvi se včasih vnamejo tudi možganske in hrbtenične ovojnice, kar zapusti za seboj včasih lažje ali težje pokvare. Pri influenci se pojavijo včasih kakor pri nekaterih drugih vročinskih pojavih različni prividi, prikazni, halucinacije, a težjih duševnih motenj ona običajno ne zapusti. Na koži se prikaže včasih izpuščaj, ki je podoben onemu pri škrlatini.

Zanimivo je tole: Bolnik leži nekaj dni in se počuti naenkrat popolnoma zdravega. Nima nobene vročine, nič bolečin, tek se mu je povrnil. Ko pa vstane, se ga polasti naenkrat zopet težka utrujenost in mora nazaj v posteljo. Včasih se sploh pojavi samo utrujenost in omotica brez vsakega drugega znaka. Bolnik je nesposoben za delo, a nima nikake vročine, na zunaj izgleda dobro, pa bi morda mislila okolica, da se samo hlina. Seveda pa ne smemo smatrati za influenco vsakega nahoda, angine ali bronhitisa. Podobne pojave kot influenza nam kaže včasih tudi začetna tuberkuloza.

Še danes ne poznamo proti influenci specifičnega zdravila, a imamo mnogo takih, ki blažijo njene pojave (Electargol, salvarsan, arcanol itd.). S kamiličnim in lipovim čajem, z aspirinom, amidopirinom itd. bomo poizkusili izzvati močno znojenje in bomo po znojenju otrli kožo z razredčenim spirinom. Komplikacije bomo zdravili seveda posebej. Za hrano bomo dajali mleko, sladkor, pasirane juhe, dobro sesekljano necvrto meso, krompirjev pire, mlečne jedi, mehko kuhana jajca. Alkohol dajemo odraslim bolnikom lahko, nikakor pa ne pri hudem glavobolu, pri hudih bolečinah, sploh ne pri možgansko-živčni obliki influence. Izpirali bomo bolniku usta in pustili k njemu le tistega, ki mu streže.

Mimica Konič:

Mlin nad Savo

(Nadaljevanje.)

Kmalu je ležala pred Jurkotom vas Okroglo. Sredi vasi je stala cerkva, za cerkvico se je šopiril gradič — last Ortenburžanov — s številnimi gospodarskimi poslopji. Gradič je molčal, kakor bi bil uklet, ves teden, brez luči. Po kmečkih hišah so gorele za vrami v čelečnikih treske-smolnice, na oknih so viseli rdeči zastori. Za njimi so pa vsovali ljudje, veseli navzlec premnogim težavam.

Takratni vladar, Albreht »Hromič«, je bil sicer dober, pravičen in moder. Država takrat ni bila zapletena v nikake boje s sosedi, ki so željno gledali njene obmejne pokrajine; a vendar ni bilo tako, kakor bi bilo želeli za dober in miren razvoj gospodarstva, obrti in trgovine. Deželo so pretresali vedni medsebojni boji plemičev, ki so segali drug drugemu po lastnini. Često so se vnele prave domače vojne, vseh vojn najstrašnejše. Nesreče in uime so zadevale premnogokrat državo, posebno kranjsko in koroško marko, štajersko in goriško

mejno grofijo. A najhujše nezgode so imele šele priti nad ubogi narod. Ljudje so slutili zlo, vse je bilo v mučnem pričakovanju, a nihče ni vedel pojasniti, česa se prav za prav boje.

Na Okroglem so bili veseli; imeli so nespametno geslo: »Ne skrbí danes za to, kaj bo jutri.« Iz hiš se je čul glasen pogovor in prešeren smeh, poln odkrite radosti. Ko je šel Jurko mimo Poljančeve hiše, je nehoje malce obstal. V hiši so peli in glasna pesem se je čula na vas. Bila je pa nekako žalostna tista pesem, zato je Jurko stal in poslušal.

»Trije kralji so se vzdignili zoper nas, ta črna kraljica pošilja po nas.«

Jurkotu je bila pesem znana, saj so jo čisto peli na vasi. In še je šla naprej tista pesem:

»Usmili se nas, o večni, sveti Bog, reši nas vseh težav in nadlog.«

Fran Kristan, Ljubljana:

Občinski posredovalni uradi

Ni še dolgo, ko sem bral v nekem našem dnevniku sestavek o ureditvi sporov med delodajalci (gospodarji, gospodinjami) in med posli. Med drugim je bilo ondi rečeno: Vsi spori, ki izvirajo iz službenega razmerja, se morajo najprej obravnavati pri pristojnem občinskem posredovalnem uradu in so le, če ni dosežena poravnava, za take spore pristojna redna sodišča.

To me je napotilo, da napišem za tako široki krog bralcev, kakor jih ima naš list, nekaj pojasnil o teh posredovalnih uradih.

Skoraj bo 70 let, ko je bila uvedena pri nas v prejšnji državi ta za ljudstvo prekoristna institucija (ustanova). Uvedeni so bili občinski posredovalni uradi v vseh občinah, ki tvorijo danes ozemlje dravske banovine, izvzemši one dele, ki so spadali pod Ogrsko. Poslovali so na osnovi deželnih zakonov za Kranjsko, Koroško in Štajersko, sprejetih v deželnih zborih in sankcioniranih po vladarju. — Uvedeni pa so bili na podstavi tedanjih avstrijskih državnih zakonov iz l. 1869 in 1907, ki jih tu ne bom podrobneje tolmačil.

Posebej je bilo še uzakonjeno v občinskih zakonih (obč. redih) vseh navedenih kronovin med določili o poslih, ki so bili naloženi občinam v lastnem delokrogu, da spada med njihove dolžnosti tudi posredovanje med strankami o raznih sporih civilno-pravnega značaja, in o spravniških poizkusih v kazenskih zadevah, to je v zadevah razžaljenja časti.

Naš novi zakon o občinah nima nikakega določila o posredovalnih uradih. Iz tega bi se dalo morebiti sklepati, da je ta za naše prejšnje občine tako koristna uvedba popolnoma odpravljena — če ne že praj, pa vsaj z dnem, ko je stopil v veljavo ta zakon (z dne 14. marca 1933). — Seveda: novi zakon o občinah velja sedaj za vso državo enako, a v njenem pretežnem delu institucija občinskih posredovalnih uradov ni bila znana.

Ker so bila torej s tem zakonom ukinjena vsa določila prejšnjih deželnih občinskih redov, bi se dalo iz tega sklepati, da so prestala veljati tudi določila o posredovanju med strankami po občinskih organih. Pa o tem kasneje.

Mi in vsi, ki so imeli opraviti z občinskimi posli, vemo, da je bilo zlasti posredovanje med strankami v zadevah razžaljenja časti pred občinskimi posredovalnimi uradi naravnost blagoslovljeno delo. Desetero in zopet desetero tisočkov je bilo prihranjenih ljudem, ki so morali prej k tem uradom, preden so iskali izgubljeno ali vsaj razžaljeno čast pri sodiščih. Saj vemo: jezik je težko ukrotljiv, zato je pa tudi tako — drag za tistega, ki ga obrača svojemu bližnjemu v kvar.

Pa prav ti spravi poizkusi so bili ukinjeni tedaj, ko smo dobili nov kazenski zakonik (z dne 27. januarja 1929). Zgodilo se je to — sicer nekaj kasneje. — takole: Kraljevska banska uprava dravske banovine je odredila v okrožnici z dne 30. junija 1931, II. No. 14343/2, na vse občine, v katerih so bili ustanovljeni občinski posredovalni uradi, nastopno:

»Po členu II. zakona z dne 27. februarja 1907, drž. (avstr.) zak. št. 59 in tozadevnih deželnih zakonih za bivšo Kranjsko, Koroško in Štajersko so bili občinski posredovalni uradi tudi pristojni vršiti pravne poizkuse v zadevah radi razžaljenja časti. Postopek v tej zadevi se je mogel pričeti pred sodiščem šele takrat, če je bil spravi poizkus pred posredovalnim uradom brezuspešen.« (Dejanski je veljalo to določilo le za občine bivše Kranjske, kjer je bilo posredništvo obligatorno — obvezno, dočim je bilo v ostalih občinah le fakultativno — stvar proste volje.)

Dalje pravi okrožnica:

»Po § 10 in 11 zakona z dne 16. februarja 1929, U. (radni) L. (ist) št. 311/75, s katerimi se uveljavljajo in uvajajo kazenski zakonik, zakonik o sodnem kazenskem postopanju in zakon o izvrševanju kazni na prostosti, se veljavnost vseh teh določil (namreč o poslovanju občinskih posredovalnih uradov v kazenskih zadevah — op. pis.) ukinja in občinski posredovalni uradi od dne, ko je stopil ta zakon v veljavo (26. 2. 1929), nimajo več pravice, vršiti pravne poizkuse v zadevah razžaljenja časti.«

Tu navedeno okrožnico je podpisal za bana pomočnik dr. O. Pirkmajer.

(Nadaljevanje sledi.)

Ilustracije in klišeji

dajo reklami šele pravo lice. — Za reklamo v visokih nakladah uvažujte le offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kamernotiske Knjigotisk
Bakrotisk e Kilšarna
Litografija e Offsettisk

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA**
KOPITARJEVA UL. 6

Iz brivskega življenja. Brivski pomočnik Marko je iskal službo. Mojster Britva je pripravljen sprejeti ga v službo, a s pogojem, da obrije gospoda Cuzaka, ki je bil strah in trepet vseh brivcev. »Ne obriješ ga, tega sitneža,« so rekli pomočniki Markotu. — Naslednji dan je šel Marko na Cuzakovo stanovanje, da bi starega sitneža obril. — »Kaj, takega zelenca mi Britva pošilja!« ga je Cuzak nadrl. — Marko ohrani mirno kri in namili g. Cuzaka. Čim je bil z miljenjem gotov, je začel brusiti britev. Pri tem je nekajkrat s strašnim pogledom ošvrknil g. Cuzaka. Cuzak ga je pozorno opazoval. Tedaj se Marko prekrizja. Nato potegne krepko z britvijo po desnem in levem Cuzakovem licu in se spet prekrizja. — »Kaj pa naj to pomeni,« ga vpraša Cuzak. — »Ne hudujte se, gospod Cuzak. Moja mati me je učila, naj se vedno prekrizam, kadar me napadejo skušnjave in skušnjave takoj zbežijo. Sedajle me je že dvakrat prišla skušnjava, da bi vam prerezal vrat...« Potem je gospod Cuzak sedel mirno ko cueek in nikdar več se ni znašal nad brivci.

Kaj je lepa ženska? Neki znameniti in duhoviti mož (Fontenelle) je na to vprašanje odgovoril: »Paradiž za oči, pekel za dušo in vice za denarnico.«

Lep poklon. Gospodinja, ki bi bila še vedno rada mlada, pravi gostu: »Glejte to krasno ročno delo; nad 50 let je staro.« — Gost: »Ste ga gotovo sami naredili, ne?«

Ali je človek iz opice? Profesor: »In tako je Bog ustvaril človeka...« — Dijak: »Prosim, gospod profesor, meni je pa očka pravil, da smo izšli iz opic.« — Profesor: »Mogoče, ali šola in znanost se ne moreta ozirati na vaše rodbinske zveze.«

Napačna zveza (na telefonu). »Halol!«
»Tu gospa Škrnicelj. Pošljite mi takoj tri zrezke!«
»Žal, nimamo, gospa!«
»Potem mi pošljite pol kilograma prekajene svinjine.«
»Žal, tudi s to Vam ne moremo postreči.«
»Pa vsaj nekaj boljše govedine!«
»Oprostite, nič podobnega nimamo.«
»Ali kakšna mesarija je potem to?«
»Oprostite, tu je pogrebni zavod.«

Gramofon. Slavnega iznajditelja Edisona je nagovoril časniki: »A, Vi ste tisti, ki je sestavil prvi gramofon.« — »Ne, motite se,« je mirno odgovoril Edison, »prvi gramofon je nastal davno pred tem iz moškega rebra.«

Srečna zakonca. — »Miha, ali se vidva z ženo res nikoli ne prepirata?« — »Nak, nikoli! Če sva različnega mnenja, rečem samo: Mir! — nato pa ne zinem niti besede več.«

»Pojte!« si je rekel Jurko polglasno. »A zapojte o ljubezni, o nagelnih in rožmarinu, ne pa te žalostne pesmi. Pesem o beli cesti, po kateri gredo trije mladi lovci, bi rad slišal danes, ker tega nimamo v Grabnu.«

Šel je po vasi, mladi, zali mlinar Jurko in stopil v Zoranovo hišo.

»Pozdravljeni!« je rekel, ko je vstopil.

»Jurko! Vendar prideš iz Grabna! Dobro si nam došel po milosti božji!« so mu klicali domači in vasovalci.

Mlinar je sedel k mizi in odrezal kruha, da ne prekrši stare gostinjske navade. Pogovor v hiši ni bil več tako glasen, gledali so v mlinarja. Jurko je bil sit molka, pa je vzkliknil:

»A dajte, recite katero! Pri nas v Grabnu je puščoba, zato sem prišel sem gor. A vi molčite.«

»Govori, Jurko, pripoveduj nam kaj!«

»Jaz ne vem nič. Sam sem v mlinu in tudi Tine mi ne pove nič.«

»A kaj naj govorimo mi?«

Jurko je pomislil in lice se mu je zmračilo.

»Povejte mi, če veste, povejte mi žalostno zgodbo o lepem tovarniku Venciju!«

Ljudje so se spogledali in tiho nekaj mrmrali.

»Mi ne vemo nič,« je rekel Zoran.

Jurko je udaril po mizi:

»Vi veste, povejte mi!«

Zoran je odmajal z glavo:

»In četudi vemo, Jurko, ti vendar ne maramo delati težkega srca, ker te imamo radi.«

Toda Jurko je bil nocoj skoro togoten, sam ni vedel zakaj. Zopet je udaril po mizi in zavpil:

»Povejte, kar veste!«

Takrat je stopila predenj Zoranova Minca. Modre oči so bile vse vlažne, klicale so mlinarju: »Saj te ljubim!« Položila mu je roko na ramo in rekla čisto tiho in mehko:

»Ne bodi tak, Jurko. Tedne in tedne te ne vidimo, ko pa prideš, nimaš za nas prijazne besede.« Jurko se je nasmehnil.

»Ah, veš, Minca, kar tako me je prevzel bolesten spomin.« Obrnil se je k drugim: »Ne molčite vendar! Zapojte mi pesem o beli cesti, vijoči se med holmi, čez zeleno polje, skozi šumeče gozdove, o beli cesti, ki te vabi v daljavo, v nedogled. Zapojte o treh mladih lovecih, ki so šli v daljino, sivo planino na lov. Dajte, oglašaj naj se vesela pesem, da bo srce radostno!«

Oglasil se je mladenič med vasovalci:

»Ej, mlinar Jurko, tiša pesem je žalostna. Saj poznaš zgodbo teh lovcev? Prvi se je ubil na sinji planini, drugi je umrl od boleti, ker se mu je izneverilo dekle, tretji pa je šel dalje po beli cesti. Naveličal se je romanja križem sveta, legel je v gozdu na mehki mah in tam je umrl. Jurko, v tej pesmi ni veselja.«

Jurko se je otožno nasmehnil.

»Vidiš, pozabil sem na to. A potem dajte, zapojte o mladem grofovem sinu, ki se je po gozdovih sprehajal.«

Zopet mu je dejal oni mladenič:

»Jurko, saj veš, kaj je bilo z grofovim sinom? Zaprtil je dekle in se oženil na drugem gradu. A ona prva ga je preklela in mladi grof je legel prvo leto po ohceti na posteljo in ležal v groznih bolečinah v njej sedem dolgih let. Hrepenel je po zdravju, a telo je hiralo, klical je smrt-rešeno, a smrti ni bilo.«

Mlinar je gledal v pripovedovalca.

»Ali potem ni na svetu nikjer več veselja?«

»O, jel! Zapojmo mu pesem o ribiču, ki je v Savi ribe lovil!« In vsa hiša je glasno zapela:

»Za Savco sem hodil,
sem ribce lovil,
ko mrežo sem vrgel,
sem dekle dobil.«

Pevci so umolkli, Jurko je pa sam zapel dalje:

»Pa citre so rjave,
mi noč'jo več pet',
me dekle zapuša,
me noče več imet'«

A dobra volja se ni mogla razživeti med njimi. Pogovor je zastajal in vasovalci so se začeli razhajati. Zoran in Zoranka sta šla spat, v hiši sta ostala sama Jurko in Minca in si gledala v oči ob drgetajočem plamenu smolnice, ki je prasketala v čelešniku za vrati.

Jurko je tedaj prisedel k Minci in ji položil desnico okoli vratu.

»Minca, kaj ne, ti še misliš name?«

»Gotovo, Jurko. A ti tako malokdaj prideš k nam.«

»Ne morem, Minca. Sam sem, Tineta ne drži doma. In mati je bolna. Kar samevam v pečinah.«

»In ti ni dolgočasno?«

»Nič mi ni dolgočas, ljubica. Ena podoba mi druguje v samotnih nočeh, polnih mraka in boli. Tista slika, ki mi zmerom plava pred očmi in mi živi na dnu srca, si ti, Minca.«

»In v moji duši si ti, Jurko.«

»Ah, ti moja Minca.«

»Jurko, moj Jurko.«

Sladka bolest se jima je prelivala po žilah, ko sta čutila, da njuni srci bijeta blizu skupaj.

Noč je šla čez vas. Zimska noč, ko se čuje na poljani samo lajanje lisjaka, ki bevška nad luno. A tudi mrz ni mogel zadržati fantov, ki so se zvesto držali starih navad. Prav sredi vasi so zapeli:

»Vrh gore visoke pa zvezda miglja,
srček moj, oj srček moj,
v ljubezni pa meni srce trepetaja,
oj srček moj.«

Kako bi rad gledal v tvoje oči,
srček moj, oj srček moj,
ko duša v nemiru presladkem drhti,
oj srček moj.«

Na tebe le mislim, oj dekle ljubo,
srček moj, oj srček moj,
za tebe jaz dal bi rad dušo, telo,
oj srček moj.«

Fantje so odhajali z vasi.

Jurko in Minca sta čutila milino pesmi, ki je z mehko melodijo skoro privabljala solze v oko.

Minca,« je dejal tiho Jurko, »ali ni ta pesem vseskozi resnična? A na nekaj so pozabili: ljubezen nima samo srce, ampak je grenka pijača, pomešana z medom.«

»Ali je vedno tako?« je vprašala Minca.

»Vedno,« je pritrdil Jurko.

Deklica ga je pogledala s svojimi velikimi, sinjimi očmi in plaho vprašala:

»Tedaj čaka tudi naju nesreča?«

Jurko ni vedel, kaj bi odgovoril. Spomnil se je prerokbe treh neznancev, ki jih je prepeljal jeseni čez Savo. Srce mu je stisnila zla slutnja, a Minca ni hotel vznemiriti. Ravnodušno je odgovoril:

»Ne misli, da je nesreča neizogibna. Ali vsaka ljubezen je že sama na sebi bol. In če pride trpljenje, preneseva ga. Duša je močna, mnogo more prenesti.«

Minca se je stisnila k Jurkotu, kakor bi jo bilo nečesa strah.

»Jurko,« je tiho govorila. »Kadar mislim nate, na najino ljubezen, me kar nekaj zbode v srcu. Zdi se mi, Jurko, da naju bo nekaj strašnega ločilo za vedno. Ne morem pomagati, da se mi te slutnje vemer vsiljujejo.«

Mladi mlinar se je zdrnil, saj je Minca govorila isto, kar je včasih sam čutil. A zamahnil je z roko in rekel:

»Minca, nocoj govori iz tebe bolesta otožnost, ki sem jo jaz prinesel iz Grabna. Pesem o treh lovecih na beli cesti in o grofovem sinu ti je vzbudila v srcu žalostne misli. A pusti žalost, nocoj misli raje na ljubezen, ki je tako lepa.«

»Tudi jaz čutim njeno blaženost, kadar te vidim, še bolj pa, kadar hrepenim po tebi, ki samevaš med zaprašenimi mehovi.«

»Nisem sam v mlinu. Saj sem ti že povedal, misel nate mi druguje.«

Treska v čelešniku je ugašala in ugasnila.

V temi je opojno utripalo dvoje src.

Minca je začutila na ustnih poljub.

(Dalje prih.)

V železniškem vozu. Dama (jezno): »V mojih mladih letih ni bilo tako brezobzirnih gospodov, ki bi si upali v oddelku za dame kaditi.« — Sopotnik: »Hm, v Vaših mladih letih železnice najbrž še niso poznali.«

Zelo dvoumno. Žena: »Kako ti ugaja moj novi slammik?« — Mož: »Imenitno! Kakor bi ti izrastel iz glave.«

Zasolil mu jo je. »Povejte mi, kakšna je razlika med pametnim in butastim človekom!«

Pameten človek ve, kakšna je ta razlika in kaj takega sploh nikdar ne vpraša.«